

การสัมมนา (การเสวนา) เรื่อง อนาคตอุตสาหกรรมระบบรางไทย: ก้าวกระโดดไปด้วยยุทธศาสตร์ความร่วมมือ
การจัดซื้อจัดจ้างที่มีเงื่อนไขความร่วมมือในการพัฒนาอุตสาหกรรมระบบรางไทย

“The Future of Thai Rail Industry: Opportunities and Challenges in Development Through
Industrial Collaboration Strategy”

วันศุกร์ที่ 31 มีนาคม 2560 เวลา 09.00 - 16.30 น.

ห้องประชุม CC404 อาคาร ชั้น 4 อาคารศูนย์ประชุมอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย (CC)
อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย

“อนาคตอุตสาหกรรมระบบรางไทย: ก้าวกระโดดไปด้วยยุทธศาสตร์ความร่วมมือการจัดซื้อจัดจ้างที่มี
เงื่อนไขความร่วมมือในการพัฒนาอุตสาหกรรมระบบรางไทย” ซึ่งจะนำเสนอยุทธศาสตร์การจัดซื้อจัดจ้างที่มีเงื่อนไข
การตอบแทนด้วยการสนับสนุนการพัฒนาประเทศ เพื่อผลักดันให้เกิดการใช้งานจริงโดยด่วน อันจะให้เกิดความมั่นคง
และยั่งยืนของระบบขนส่งทางรางของประเทศให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ในอนาคต

สรุปรายงานการบรรยาย

หัวข้อ “Offset Policy: A Case Study of Indonesia”

โดย Curie Maharani Savitri, Ph.D

Member of working Group on Strategic and high tech industry National Committee for
Economy and Industry (KEIN), Republic of Indonesia

ข้อดีและข้อเสียของ Offset

มีกลยุทธ์ จะใช้ Offset หลากหลายด้วยกัน เช่นการใช้แบบ Direct และ Indirect และมีการใช้เพื่อหลาย
หลายวัตถุประสงค์แต่โดยหลัก ๆ นั้นหนีไม่พ้นสามด้านใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ

สามารถแยกย่อยเป็นตัวอย่างต่าง ๆ ได้ดังนี้ เช่น การค้าการเงิน การนำเข้าทดแทน การรักษาเงินตราต่าง
ประเทศ การก้าวกระโดดด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การสนับสนุน SMEs การสร้างการจ้างงาน และการกระตุ้น
เศรษฐกิจให้เติบโต เป็นต้น

2. ด้านการเมือง

สามารถแยกย่อยเป็นตัวอย่างต่าง ๆ ได้ดังนี้ เช่น การพึ่งพาตนเอง อธิปไตยเชิงกลยุทธ์ เพื่อให้ได้อิทธิพลใน
ภูมิภาคนี้ และเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองอื่น ๆ ทั้งทางตรง และทางอ้อม

3. ด้านการป้องกันประเทศ

สามารถแยกย่อยเป็นตัวอย่างต่าง ๆ ได้ดังนี้ เช่น การพึ่งพาตนเองได้ ในการจัดหาอาวุธ และเพื่อรับประกัน
การจัดหาอาวุธในช่วงวิกฤต

ข้อดีข้อเสียของ Offset ในระดับรัฐ และระดับประเทศ

ตัวละคร	ข้อดีของ Offset	ข้อเสียของ Offset
ประเทศผู้ซื้อ	- ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ - ผลประโยชน์ทางการเมือง	- ระบายที่แพง - เสี่ยงต่อการทุจริต

	<ul style="list-style-type: none"> - ผลประโยชน์ทางการรักษาความมั่นคงของชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> - ยากที่จะรักษาผลประโยชน์
ประเทศผู้ขาย	<ul style="list-style-type: none"> - เกิดการจ้างงาน - เป็นการส่งเสริมการส่งออก 	<ul style="list-style-type: none"> - กลัวที่จะเสียงาน - การแข่งขันสูง
ผู้ใช้	อธิปไตยเชิงกลยุทธ์	<ul style="list-style-type: none"> - บางครั้งทำให้ราคาที่สูงขึ้นมีประสิทธิภพน้อยลงและความล่าช้าในการส่งมอบงาน
องค์กรนานาชาติ ต่างๆ (WTO, IMF, EDA, TI)		<ul style="list-style-type: none"> - การบิดเบือนทางเศรษฐกิจ - อาจทำให้เกิดการทุจริต - เป็นการต่อต้านการแข่งขัน

ข้อดีข้อเสียของ Offset ในระดับบริษัท

ตัวละคร	ข้อดีของ Offset	ข้อเสียของ Offset
Offset provider	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน - ฝึกทักษะด้านการตลาด - หลีกเลี่ยงภาวะแทรกซ้อนทางการเงินและกฎหมาย - ค้นพบห่วงโซ่อุปทานที่ถูกลงกว่า 	กลัวการสูญเสียทรัพย์สินทางปัญญา / เทคโนโลยี และเป็นการสร้างคู่แข่งในอนาคต
Offset receiver	<ul style="list-style-type: none"> - การสร้าง / การคงอยู่ของงาน - การยกระดับทักษะ - การถ่ายทอดเทคโนโลยี - ส่งเสริมการส่งออก - ห่วงโซ่อุปทานในประเทศ - R & D 	ราคาที่สูงเป็นพิเศษ

ทำไมเราต้องเรียนรู้เรื่อง ICP (Offset) จากประเทศอินโดนีเซีย?

ประการแรก ประเทศอินโดนีเซียได้รับการยกย่องว่าเป็นประเทศแรกของการประยุกต์ใช้แนวคิด direct Offset ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และยังเป็นประเทศแรกนอกยุโรปตะวันออก ที่เลือกประยุกต์ใช้นโยบาย Countertrade

ประการที่สอง ในฐานะประเทศที่ล้าหลัง ประเทศอินโดนีเซียจึงแสวงหาความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 1970 เพื่อเร่งรัดการพัฒนากระบวนการผลิตของภาคอุตสาหกรรม

ประการที่สาม ประเทศอินโดนีเซีย ได้มีการประยุกต์ใช้การจัดซื้อจัดจ้างด้วยนโยบาย Offsets มาใช้กับทั้งการจัดหาสินค้าเชิงพาณิชย์และสินค้ายุทธภัณฑ์ การป้องกันประเทศ ตามยุทธศาสตร์อุตสาหกรรม โดยเฉพาะธุรกิจอุตสาหกรรมด้านอวกาศและการต่อเรือ

ประการที่สี่ ประเทศอินโดนีเซีย ได้ผ่านช่วงเวลาของการเกิดและดับที่เกิดจากการประยุกต์ใช้ Offset ระหว่างการดำเนินการทางยุทธศาสตร์อุตสาหกรรม ตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 1980 และช่วงวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงปลายทศวรรษ 1990 จนกระทั่งถึงช่วงโครงการฟื้นฟูอุตสาหกรรมยุทธภัณฑ์ช่วงศตวรรษที่ 21

บทเรียนที่ได้จากการใช้ Offset policy ของประเทศอินโดนีเซีย ได้แก่ การใช้ Offset ให้ผลเชิงบวกในการสร้างอุตสาหกรรมแม้ว่าอุตสาหกรรมที่จะเป็นอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน และช่วงระยะเวลาของ Offset มีความแตกต่างกัน โดยทั่วไป Offset จะช่วยให้อุตสาหกรรมเพิ่มทักษะและการถ่ายทอดเทคโนโลยี แต่ให้ผลเล็กน้อยต่อการพัฒนาฝีมือแรงงาน การสร้างห่วงโซ่อุปทานในประเทศ การส่งออก และการส่งเสริมความสามารถในการวิจัยและพัฒนาในระดับท้องถิ่น และปัจจัยหลักที่ทำให้ Offset ไม่ประสบความสำเร็จได้ คือ (1) การใช้ Offset ที่ไม่สอดคล้องกับนโยบายการจัดซื้อของรัฐบาล (2) การปรับตัวได้ในการจัดการ Offset ในระดับท้องถิ่น และ (3) ระดับความสามารถในการดูดซับเทคโนโลยี

เสวนาเรื่อง “แนวทางการประยุกต์ใช้นโยบายออฟเซตในประเทศไทย”

รายชื่อวิทยากรและผู้ดำเนินรายการ

1. นายนคร จันทพร	สังกัด สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)
2. คุณณภัทร ลังคง	สังกัด Bombardier Transportation Signal(Thailand),Co.,Ltd.
3. ผศ.ดร.ประมวล สุธีจาร์วัฒน์	สังกัด คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. เรือเอก บดินทร์ สันทัด	สังกัด สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน)

สรุปเนื้อหาได้ดังนี้

ในการเสวนามีการอธิบายความหมายของนโยบาย Offset คือ การจัดซื้อจัดจ้างที่ผู้ซื้อให้ผู้ขายเสนอส่วนเพิ่มเติม (Offset) จากมูลค่าของที่จะซื้อจะขาย ซึ่งรูปแบบของ Offset ดังกล่าวมีหลายรูปแบบ เป็นส่วนเพิ่มที่ช่วยให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ โดยการส่งมอบของที่ซื้อจะต้องส่งมอบ Offset ดังกล่าวด้วย การเลือกบริษัทที่จะจัดซื้อจัดจ้างจะดูจากส่วนของ Offset ที่ให้ผลประโยชน์ต่อประเทศสูงสุด ซึ่งในหลายๆ ประเทศได้ใช้นโยบาย Offset ดังกล่าวให้การสร้างขีดความสามารถให้กับประเทศ ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากบริษัทต่างชาติให้แก่บริษัทในประเทศของตน ทำให้เกิดการสร้างอุตสาหกรรมใหม่ขึ้นในประเทศ

Offset มี 2 รูปแบบ Direct Offset และ Indirect Offset Direct Offset จะใช้กับการทำส่วนเพิ่มที่เกี่ยวข้องหรือเป็นประโยชน์กับอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าประเภทเดียวกันกับที่จัดซื้อ Indirect Offset จะใช้กับการทำส่วนเพิ่มที่ไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าประเภทเดียวกันกับที่จัดซื้อ แต่สามารถทำส่วนเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมใดก็ได้ที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ ในการเสวนาครั้งนี้ มีการข้อเสนอแนะว่าประเทศไทยควรจะใช้ Indirect Offset ดีที่สุด เนื่องจากจะทำให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจของประเทศได้มากกว่า Direct Offset

สำหรับประเทศไทย ได้มีการเตรียมการเสนอนโยบาย Offset มาตั้งแต่ปี 2559 โดยได้มีการศึกษานโยบาย Offset ของประเทศต่างๆ ได้แก่ มาเลเซีย เกาหลีใต้ อินเดีย อินโดนีเซีย และได้นำเสนอให้กับผู้บริหารระดับสูงของประเทศ จนมีข้อสั่งการให้ สวทช. จัดทำข้อเสนอการทำงานนโยบาย Offset ซึ่งขณะนี้ ทาง สวทช. กำลังอยู่ระหว่างการจัดทำข้อเสนอดังกล่าว การเสวนาครั้งนี้ จึงมีข้อเสนอสำหรับการจัดทำนโยบาย ดังนี้

- การทำนโยบาย Offset รัฐบาลควรเห็นความสำคัญ และเป็นผู้สั่งการลงมายังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ควรมีการศึกษาและกำหนดตำแหน่งของประเทศไทยให้ชัดเจนว่าจะอยู่ตรงจุดใดของโลก จะมุ่งเน้นสร้างความสามารถให้กับอุตสาหกรรมใด
- ควรมีการกำหนดแผนกลยุทธ์ และทิศทางของประเทศ อุตสาหกรรมใดที่จะมุ่งเน้น และเทคโนโลยีอะไรที่มีความจำเป็นต่อการสร้างศักยภาพให้อุตสาหกรรมกลุ่มเป้าหมาย แล้วจึงนำนโยบาย Offset มาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างศักยภาพและส่งเสริมอุตสาหกรรม
- ควรมีการเตรียมข้อมูลและระบบการติดตามที่มีประสิทธิภาพสำหรับผู้ที่จะลงทุนตามนโยบาย Offset ได้แก่ ข้อมูลของบริษัทในประเทศที่จะรับการถ่ายทอด ระบบการติดตามผู้เข้าโครงการ Offset
- ควรมีการหาหน่วยงานหรือจัดตั้งหน่วยงานที่จะเป็นคูเลนโยบาย Offset และบริหารจัดการโครงการต่างๆ ที่ได้ Offset ในการเสวนาได้พูดถึงหน่วยงานหนึ่งของเกาหลีใต้ที่ทำหน้าที่ในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโดยใช้นโยบาย Offset ให้กับกองทัพต่างๆ ของประเทศ ทำหน้าที่ในการทำวิจัยและพัฒนา และดูแลซัพเทคโนโลยีจาก Offset ซึ่ง สวทช. ก็สามารถที่จะทำหน้าที่คล้ายๆ กับหน่วยงานดังกล่าวได้
- จากการประกาศใช้ พรบ. การจัดซื้อจัดจ้าง ฉบับใหม่ เห็นว่าควรมีการจัดทำนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างกลางขึ้นมาเป็นใช้กรอบวิธีการจัดซื้อจัดจ้างที่แต่ละหน่วยงานจะกำหนดขึ้นมาเองต่อไป

ภาพบรรยากาศในงาน

